

ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΓΚΟΥΤΟΥ

*ΤΑ ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΜΟΥ ΧΡΟΝΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΣΑ*

1951 - 1957

Αφιερώνεται
στον^ς συμμαθητές μου.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ Δ.28211 (α)
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 18/9/91
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ. 398094053 ΓΤΦ

κωδ. εγγ. ΤΟΥ6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Οι είσαγωγικές έξετάσεις μου στό Γυμνασιο	Σελ.	7
- Τδ σπίτι πού νοίκιαζα.....	"	9
- 'Η έπιβοσή μας στά μαθήματα.....	"	II
- Στήν 'Ιστορία.....	"	I3
- Στήν "Επίθεση.....	"	I5
- Στά 'Αρχαία.....	"	I9
- Στά Λατινικά.....	"	2I
- Στά Θρησκευτικά.....	"	23
- Στά Μαθηματικά.....	"	25
- Στή Γυμναστική.....	"	27
- Οι διενφορες ζωηρότητές μας.....	"	3I
- Οι ζαβολιές μας στό σπίτι.....	"	35
- 'Η διασκέδασή μας.....	"	37
- Οι διακοπές.....	"	39
- Οι συνθήκες διαβιώσεώς μας.....	"	4I
- 'Η τροφοδοσία μας ἀπό τό χωριδ.....	"	45
- 'Η διατροφή.....	"	47
- 'Η ένδυμασία.....	"	49
- 'Η ἀποφοίτηση ἀπό τό Γυμνασιο.....	"	5I
- Τδ 'Ημερολόγιο μου στό Γυμνασιο.....	"	53
- 'Εκθέσεις μου κατ' οίκου.....	"	67
- 'Αποχαιρετισμός στά θρανία (ποίημα).....	"	8I
- Κατάλογος τῶν καθηγητῶν καὶ συμμαθητῶν μου "		84

Οι εἰσαγωγικές έξετάσεις που στό Γυμνάσιο

Τόν 'Ιούλιο τοῦ 1951 είχα τελειώσει τό Δημοτικό Σχολεῖο τοῦ χωριού μου καὶ είχα τήν εὐκαιρία νᾶ πάνω στίς Κατασκηνώσεις τῆς Βέσσανης-Πιωγιώνου ὅλο τό καλοκαίρι. Επιστρέφοντας τόν Σεπτέμβριο στό χωριό μου (τό Γανναδιό) καλοθρευμένος καὶ φορτωμένος ιστορίες, τό μόνο πού θὰ μπορούσα νᾶ οὖν ήταν νᾶ βοηθῶ στίς άγροτικές δουλειές τό σπίτι, νᾶ κυνηγῶ μέ τήν αφενδόνα πουλιά καὶ νᾶ παίζω μπάλα καὶ ἄλλα παιχνίδια στό μεσοχώρι, ὡς ὅτου ἐνηλικιωθῶ ὥστε νᾶ μπορῶ νᾶ κυνηγῶ τό μεροκάματο. Τότε ὁ πατέρας μου ἔκανε τή θηέφη πώς θὰ μπορούσα νᾶ μάθω λίγα γράμματα ἀκόμη, κοντά στόν μεγαλύτερο ἀδελφό μου στό Γυμνάσιο Κοντοτηγιάς, μιᾶς καὶ η οἰκονομική ἐπιβάρυνση δέν θὰ ήταν ετοιμαντική.

Τήν ἄλλη κιδλας μέρα μέ τήν εὐκαιρία πού κάποιος χωριανός μου μαθητής τοῦ Γυμνασίου θά κατέβαινε στήν Κόνιτσα, μέ πήρε μαζί του γιά νᾶ δώσω ἔξετάσεις. Μοῦ ἔδωσε δύο βιβλία του νᾶ προετοιμασθῶ στίς λίγες μέρες πού είχα μπροστά μου καὶ κατεβήκαμε πεζοπορώντας μιᾶς ὥρα ὡς τόν αὐτοκινητόδρομο. Ανεβήκαμε στήν καρδτσα ενός φορτηγού πού ἔκανε τήν συγκοινωνία καὶ βολευθήκαμε ὅπως-ὅπως καβάλλα σέ κάτι παραγεμισμένα τσουβάλια, κυβώτια, τενεκέδες καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, μαζί, μέ πολλούς ἀκόμη ἐπιβάτες ἀπό τά γύρω χωριά πού σ'όλο τόν δρόμο ἔκαναν ἐμετό.

Στήν Κόνιτσα μέ φιλοξένησε στό δωμάτιό του ἔνας χωριανός μου πού είχε ενα ούζερί στήν κέντρική πλατεία. Ως ἀργά τά μεσάνυχτα πού ἔψυγαν εγαστήνας οι θαμῶνες τοῦ ούζερί καθδύουν πίσω ἀπό εναν μακρύ πάγκο καὶ ἔλυνα ἀσκήσεις. Άριθμητικής μέ ἔναν ἄλλον ὑποφήφιο πού δὲ πατέρας του είχε πλουτίσει στό Κογκό. Μᾶς βοηθούσε ενας μαθητής πού ήταν πρώτος στήν τάξη του καὶ είχε ἀναλάβει νᾶ προετοιμάσει τόν φίλο μου γιά τίς ἔξετάσεις. Έσένα, μοῦ είπε, σέ ἔχω σίγουρο ὅτι θὰ πετύχεις, μέ αὐτόν πού μοῦ τόν φόρτωσαν δέν ξέρω τί νᾶ οὖν. Είχα μαζί μου ἔνα σακούλι μέ πίττα καὶ ἄλλα φαγώσιμα ἀλλά ομπρέμαν προτίμησε νᾶ μοῦ

κάνει αύτός τό τραπέζι. "Εμενε σ' ένα παλιό σπίτι μέ
πολλά δωμάτια πού τα είχαν ένοικείσει χωριάτες που
μετά τόν πόλεμο έφαχναν στήν πόλη για καμμιά δουλειδ

"Αν καί δέν πρόλαβα να προετοιμασθώ καλά
για τίς έξετάσεις, πέτυχα στό Γυμνάσιο, μέ θέμα έκθε-
σεως "τδ Σχολεῖο τοῦ χωριοῦ μου" καί μια έρώτηση
στήν 'Αριθμητική θυμάμαι, πού μόνο έγω άπαντησα σω-
στα άπό τήν ομάδα μου, "πῶς διαιροῦμε κλάση μέ κλα-
σμα".

Τδ σπίτι ποθ νοϊκιαζα

Τδν ίδιο κιδλας μήνα είχε βρεί δ πατέρας μου
ενα δωμάτιο μέ 50 δρχ. ενοίκιο, νά μένουμε μέ τδν με-
γαλύτερο άδελφό μου. Νοικάρισα ήταν μία γριά, συγγενής
τοδ Πατριάρχη Αθηναγόρα τής Κων/πόλεως. Άξιοπρεπής
γυναῖκα, χωρίς ίδιοτροπίες, σπάνια έπενέβαινε στή ζωή
μας.

Ήταν ενα ορθογώνιο πέτρινο σπίτι, δέδροφο, μέ
τέσσερα δωμάτια πάνω καί τέσσερα κάτω συμμετρικά καί
δύο μεγάλες σάλες. Μπροστά είχε μιά μακρόστενη πλαιο-
στρωμένη αύλη μέ μεγάλη αύλοπορτα καί κάτω άπό τήν
αύλη εναν λαχανόκηπο άπό τήν μία ακρη τοδ σπιτιού
ώς τήν αλλη. Είχε μία άκρη αύλη κοντά στήν έξωτερη-
κή κουζίνα καί σύλος αύτός ο χώρος περιβάλλονταν άπό
εναν πετρότοιχο φηλότερο άπό τδ μπδε μου.

Όταν πήγαμε στό σπίτι αύτό βρίκαμε ενα άκρη
μη δωμάτιο νοικιασμένο άπό εναν άλλο μαθητή πού εμε-
νε μέ τδν άδελφό του, τήν άδελφή του καί δύο άκρη
χωριανούς του πού διόλευαν ράφτες. Τδ σπίτι αύτό έ-
πειδή εμοιαζε στήν κατασκευή του μέ τδ κτίριο τοδ
Γυμνασίου μας καί άκρη έπειδή ήταν τό κέντρο διερ-
χομένων σύλων τών μαθητῶν τής γειτονιάς μας, τδ λέγα-
με Παράρτημα Γυμνασίου.

Επίσης στεγάσθηκαν γιά μικρά διαστήματα
πληθώρα συγγενῶν, χωριανῶν καί φίλων μας πού ερχον-
ταν γιά δουλειές στήν πόλη καί μπορώ νά πω πώς οι
γυναριμίες μας αύτές εφτιαχναν ενα όλοκληρο χωριό.
Απ' σύλους σύμως μόνο έγω μέ τδν άδελφό μου περάσαμε
όλα τά χρόνια μας στό Σχολεῖο σ' αύτό τό σπίτι. Ε-
μεῖς ρυθμίζαμε βασικά τήν ζωή του καί άκρη στά
χρόνια μας πήρε τήν αίγλη τοδ Παραρτήματος. Οι ενοι-
κιαστές του ποτέ δέν ξεπερνούσαν τά δέκα ατόμα καί
δέν ήταν πάντα σύλοι μαθητές. Έναλλασσούταν σύμως κά-
θε χρόνο για αύτό καί οι γυναριμίες μας ήταν πολλές.

•Η ἐπίδοσή μας στά μαθήματα

Στό Παράρτημα ἔρχονταν ὅλοι νᾶ ρωτήσουν γιὰ τὰ μαθήματα, νᾶ παίξουν καὶ νᾶ κουβεντιάσουν τὰ βράδυα στήν αὐλή του. Στά χρόνια μου πέρασαν σᾶν ἐνοικιαστές, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, γύρω στοῦς δέκα μαθητές ἀπὸ τοῦς καλύτερους στήν τάξη τους. Θέλω νᾶ πιστεύω ὅτι τό Παράρτημα ἀποτελοῦσε τήν ELITE τοῦ Γυμνασίου μας καθώς καὶ τήν πνευματική γωνιά τῆς πόλης.

Οἱ μαθητές τοῦ Παραρτήματος χαρακτηρίζονται γιὰ τήν ἐλεύθερη μάθηση. Ἀν πρωτεύαμε στήν τάξη μας δέν ήταν καθόλου αὐτός ὁ στόχος μας. Ἔρχονταν σᾶν συνέπεια τῆς μελέτης. Αθναμε κάθε ἀπορία μεταξύ μας καὶ διαβάζαμε τό ἕδιο συστηματικά πάντα, ἀποβλέποντες στήν ἀρίστη μάθηση. Ποτὲ δέν θυμάμαι νᾶ πῆγα ἀδιάβαστος στό Σχολεῖο. Ἀκδιη δέν ἀφήναμε κενά στήν διδασκομένη ὕλη. Ετσι μπορῶ νᾶ πᾶ πῶς ήταν λίγες οἱ περιπτώσεις ποὺ δυσκολευόμασταν νᾶ δώσουμε τήν σωστή ἀπάντηση στό Σχολεῖο, τουλάχιστον στήν διδασκομένη ὕλη. Πολλές ἀπό τίς ἔρωτήσεις μας στοῦς καθηγητές τοῦς ἔφερναν σὲ δύσκολη θέση. Ὁπως ἐκεῖνη ποὺ κάναμε κάποτε στόν θεολόγο: „Αφοῦ ὁ θεός εἶναι παντοδύναμος μπορεῖ καὶ νά πεθάνει, ἀν θέλει, ἀλλὰ τότε δέν θα εἶναι ἀθάνατος.“ Όμως οἱ ὑποχρεώσεις μας στόν τρόπο διδασκαλίας ποὺ ἐπέβαλε τό Γυμνάσιο δέν ἀφήναν μεγάλα περιθώρια γιὰ καλλιέργεια σχεδόν στό σύνολο τῶν μαθητῶν. Οἱ ὄριζοντες τοῦ ἐπαγγέλματος στένευαν μέν θεοῦς τοῦς καθηγητές μας. Μερικές αντιδράσεις μου γιὰ οὐσιώδη μάθηση συγκρούσθηκαν ἀπαγορευτικά. Ἀλλὰ καὶ μετά τό Γυμνάσιο στάθηκε ἀδύνατον νᾶ ἐπιπλεύσω μέ τίς δικές μου δυνάμεις ὑπεύθυνα, μέσα σ' εναν κόσμο ποὺ ἀπὸ ἀγρότες μετεβλήθησαν ξαφνικά σὲ πρωτευούσιαν κοσμοπολίτες. Θα ηθελα νᾶ τονίσω ἴδιαίτερα τήν ἐξαίρετη μέν συμπεριφορά τῶν Κονιτσιωτῶν σ' ἐμάς τά-

χωριατόπαιδα άλλα καί τήν ελλειφη ίνανῶν ἀνθρώπων νά τούς συμβόλευθοῦμε στά διάφορα προβλήματά μας, πχ. στόν ἐπαγγελματικό προσανατολισμό. Οι καθηγητές μας ήταν άπλησίαστοι σέ τέτοιες οἰκειότητες.

Στά δύο τελευταῖα μας χρόνια στό Γυμνάσιο συγκατοικήσαμε μέ τόν Στεργίου καί τόν Μπίμπα πον ήταν οί πρῶτοι μαθητές στήν τάξη τους καί τό Παράρτημα ἀνέβηκε αἰσθητά, μιδας καί ἄλλωστε οί δεσμοί μας μ' αὐτούς ήταν καθημερινοί ἀπό τίς πρῶτες ἀκόμη τάξεις σᾶν γείτονες καί συμμαθητές. Εἶχαμε ἄλλωστε μεγαλώσει καί δρέπαμε τούς καρπούς τῶν ιδρων μας.

Μερικοί ἀπό τούς μαθητές εἶχαν ίδιαίτερη ἐπίδοση σέ όρισμένα μαθήματα. Ο Πολίτης ήταν πολὺ καλὸς στά Αατινικά, ὁ Τσιόγκας στή Χημεία (εἶχε ἐργαστήριο Χημείας στό σπίτι του), ὁ Τζάφος στά Μαθηματικά, ὁ ἀδελφός μου Βασίλης στήν "Εκθεση", ὁ Γκάσιος στή Γυμναστική καλπ.

Από τό 1956 ἅρχισαν νά νοικιάζουν δωμάτια στό Παράρτημα καί κοπέλλες τοῦ Γυμνασίου.

Στίς ἔξη τάξεις τοῦ ὄκταταξίου Γυμνασίου μας ἀπό τότε θυμάμαι κάναμε Ιστορία, Εκθεση, Αρχαῖα, Αατινικά, Θρησκευτικά, Μαθηματικά, Γυμναστική, καθώς καί Φυσική, Χημεία, Κοσμογραφία, Γεωγραφία, Ανθρωπολογία, Ζωολογία, Λογική, Ψυχολογία, Φυτολογία, Ιγνεινή. Τά τελευταῖα μαθήματα μᾶς ήταν μᾶλλον ἀδιάφορα καί ήφροντίδα μας περιορίζονταν στήν διδασκομένη ὑλη.

Στήν ‘Ιστορία

Νομίζω πώς ή ‘Ιστορία ήταν τό μάθημα πού περισσότερο άπό κάθε άλλο άγαπούσαμε. Χίλιες δυό πηγές βρίσκαμε πέρα άπό την διδασκομένη υλή να προσθέσουμε στά περιθώρια τοῦ βιβλίου μέ φιλ& γράμματα καί νά συμπληρώσουμε, νά ρωτήσουμε, η καί νά διαφωνήσουμε μέ τόν καθηγητή μας.” Ο, τι άφορα την ‘Ιστορία σέ ήμερο μηνίες καί τά γεγονότα σέ λεπτομέρειες γίνονταν άντικείμενο συζητήσεως καθημερινά εξω άπό τό Σχολεῖο. Κάποτε γράφαμε σέ διαγώνισμα άλλανθαστα ὄλους τούς αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου μέ τίς χρονολογίες βασιλείας τους. Καί άλλοτε πάλι άνέπτυξα ενα θέμα στήν Ιστορία σέ διαγώνισμα ‘Εξαμήνου μέ τήν δική μου θέση γιατί είχα διαφωνήσει μέ τόν καθηγητή μου στά προφορικά. Τό διακινδύνευσα πεισματικά καί δικαιώθηκα μέ τήν μεσολάβηση τοῦ Γυμνασιάρχη, ένω οί άλλοι συμμαθητές μου τό είχαν λάθος.

Μέ τόν Μπέμπα πού είμασταν συμμαθητές, αύτδες πρῶτος καί έγώ δεύτερος στήν έπιδοση σέ ὄλες τίς τάξεις, διαβάζαμε συχνά μαζί. Διάβαζε πρῶτα ὁ καθένας τό μάθημα μόνος του καί υστερα άνταμώναμε στήν αύλη γιαν καί νά τό έπαναλάβουμε. Πρῶτα λέγαμε τό γενικό περιεχόμενο τοῦ μαθήματος καί κατόπιν μέ τίς έπαναλήφεις φθάναμε στήν κατά λέξη ἀποστήθιση. Βαδίζοντας στό δρόμο γιαν τό Σχολεῖο τό πρωΐ έπαναλαμβάναμε τό πρῶτο μάθημα τῆς ώρας, καθώς άνταμώναμε μέ τά βιβλία στά χέρια, μέ άλλους συμμαθητές. “Δέν διάβασα σήμερα γιατί πήγα στό χωριό χθές καί αν μέ σηκώσει στό μάθημα κάηκα” ή “γιαν λέγε τί λέει παρακάτω”, ηταν έρωτήσεις στό στόμα ἔολλων μαθητῶν εξω στήν αύλη τοῦ Σχολείου. Στά διαλείμματα άνταμώναμε παρέες-παρέες μέ άνοιχτά τά βιβλία στά χέρια καί κάναμε βόλτα πάνω-κάτω φιθυρίζοντας τό μάθημα, ένω περιμέναμε νά χτυπήσει τό κουδούνι νά μποῦμε μέσα στήν τάξη. “Οταν ο καθηγητής ανοιγε τόν κατάλογο πάγωνε ή τάξη άπό τήν άγωνία. Στίς είσαγωγικές έξετάσεις στή Σχολή Εύελπιδων ὁ ἀδελφός μου έπιασε τόν μεγαλύτερο βαθμό (20) στήν ‘Ιστορία άπό ὄλους τούς ύποφήριους Εύελπιδες.